

Н. В. Ільєва, канд. юрид. наук, доцент
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: nv-ilieva@onu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-5710-1318

О. М. Ковальчук, адвокат, здобувач третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: 7olegkovalchuk@gmail.com

РОЛЬ АДВОКАТУРИ В СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН

У статті здійснено аналіз ролі адвокатури та функціонування адвокатської діяльності в сфері публічних правовідносин. Необхідність визначення відповідної ролі адвокатури в сфері публічних правовідносин зумовлено природою та розвитком адвокатури в умовах економічних і політичних перетворень, що відбуваються в країні, активізацією політико-правового життя, появою нових аспектів життєдіяльності суспільства. Принципові позиції і оцінки, зроблені в дослідженні, зумовлені сучасними теоретичними поглядами на адвокатуру, як на недержавний, незалежний, самоврядний інститут, що має на меті реалізацію конституційної гарантії забезпечення кваліфікованої юридичної допомоги, судового представництва і захисту. Виконання цих функцій вимагає встановлення статусу достатньої автономії адвокатури, певного рівня її незалежності від органів державної влади, розвитку адвокатського самоврядування.

Ключові слова: адвокат, адвокатура, публічні правовідносини, публічне право, адміністративне право, органи державної влади, адміністративні правовідносини.

Постановка проблеми. Актуальність досліджуваної теми полягає в тому, що в українській доктрині адміністративного права змінюється підхід до розуміння сутності публічно-правових відносин та виникає необхідність у її модернізації, яка б дозволила спрямувати діяльність суб'єктів владних повноважень, під час виконання покладених на них функцій, у русло максимального забезпечення та сприяння реалізації прав та свобод громадянина. Саме адвокатська діяльність та участь адвоката в публічних правовідносинах є важливим елементом у системі захисту законних прав і свобод громадян. В той же час, для реалізації своєї правозахисної діяльності, роль самого адвоката в сфері публічних правовідносин повинна регламентуватись законодавчими нормами.

Адвокатура займає значну роль в сфері публічних правовідносин і покликана сприяти захисту правових інтересів громадян, насамперед, даного соціуму

та держави, вона відіграє фундаментальну роль у дотриманні та встановленні верховенства права та людських прав і свобод. Це комплексний прояв як державного, так і суспільного інтересу, адже саме завдяки адвокатурі по-справжньому правова держава реалізує її обов'язок у забезпеченні прав та свобод своїх громадян. З одного боку, діяльність адвокатів має конституційно-обумовлене та державно-значуще значення, а з іншого – адвокати повинні бути максимально незалежними від держави для ефективного захисту громадян та юридичних осіб від адміністративного свавілля. Адвокатура, за своєю суттю, є унікальним юридичним конструктом, єдиною організацією, яка виконує публічно-правову функцію, і в той же час, максимально дистанціюється від державного апарату.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість науковців в своїх публікаціях фрагментарно торкаються питання ролі та функціонування адвокатури в сфері публічних правовідносин. Зокрема, окремі аспекти цього питання висвітлюються у працях таких вчених, як Т. Б. Вільчик, С. В. Гончаренко, А. В. Кузьмінних, І. Є. Марочкін, А. М. Подоляка, Г. М. Резнік. Втім, провівши ґрунтовний аналіз вже наявних досліджень, можна дійти до висновку, що питання ролі адвокатури в сфері публічних правовідносин мало досліджувалась в межах вітчизняної науки адміністративного права.

Метою даної статті є аналіз та дослідження ролі адвокатури та закономірностей її функціонування в сфері публічних правовідносин.

Виклад основного матеріалу. При визначенні статусу і ролі адвокатури у сфері публічних правовідносин, слід акцентувати увагу на умовах та напрямках її взаємодії з державними органами. Зумовлюється зазначена співпраця тим, що, з одного боку, адвокат може виступати й захисником посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, представляти їх інтереси в судовій системі, а з іншого – адвокатська діяльність може бути й захисним механізмом для громадянського суспільства. Сутність інституту адвокатури проявляється і в тому, що одночасно він є невід'ємною частиною судочинства, незалежність якого ґрунтується на поділі влади, що може функціонувати лише при наявності дійсно незалежної адвокатури. Реалізація принципу незалежності професійної діяльності адвокатів безпосередньо пов'язана з дуалістичною природою інституту адвокатури у правовій державі: по-перше, адвокат – це необхідний елемент правозахисної системи, а по-друге – професійний консультант громадян та їх об'єднань з юридичних питань. Обидві ці функції адвокат може виконувати лише в тому випадку, якщо правове середовище може гарантувати йому незалежність. Тільки позбавлення апаратного впливу забезпечує адвокату здатність урівноважувати та співвідносити ці два полюси та вибирати зважену правову позицію для балансу інтересів. Дуалістичність адвокатської діяльності в структурі публічних відносин в силу характерних функцій, покладених на них соціумом та державою, дозволяє адвокату пов'язувати воєдино суспільні інтереси в системі адміністративно-правового регулювання.

Як слушно зазначає Т. В. Вільчик, «адвокатська діяльність відображає публічний інтерес суспільства, який, у тому числі, полягає в зміцненні режиму законності, охорони прав громадян, забезпеченні принципу змагальності у судовому процесі, досягненні істини, своєчасному припиненні порушень прав і свобод громадян, поновленні порушених прав [1, с. 62]. В свою чергу, Г. М. Резніков

справедливо зауважує, що «виконавча влада взагалі не повинна мати ніяких односторонніх владно-розпорядчих повноважень стосовно адвокатури» [13, с. 17]. Взаємодія інституту адвокатури та органів державної влади протягом багатьох років будувались як відносини підпорядкування та контролю адвокатури з боку держави. Офіційне визнання адвокатури, у зв'язку з реформою 1864 року, супроводжувалося істотними обмеженнями її самостійності, жорстким контролем за складом та діяльністю адвокатів з боку держави. Повноваження з контролю адвокатської діяльності спочатку покладались на органи суддівської влади, а саме на окружні суди. Після приходу радянської влади, вектор нагляду змістився у бік органів виконавчої влади: Нарком'юсту та губвиконкому, Мін'юсту та його органам на місцях, виконкомам обласних рад. Тоталітарна держава не могла змиритися з існуванням незалежної адвокатури, тому основні зусилля держави щодо даного інституту в роки комуністичного режиму були спрямовані на встановлення повного державного і партійного контролю над адвокатами та адвокатською діяльністю.

Якщо простежити еволюцію законодавства про адвокатуру за півтори століття її існування в Україні, можна констатувати ряд значних досягнень. До них слід віднести розширення рівня незалежності адвокатури від судової та виконавчої гілок влади, зміцнення правових гарантій професійної діяльності адвоката, формування фінансових зобов'язань відносно адвокатів, як у випадку безоплатної вторинної правової допомоги [10, с. 431]. Що, в цілому, допомагає помітити позитивну закономірність: ступінь незалежності та суверенності адвокатури прямо корелюється зі зрілістю демократичних державних інститутів. У свою чергу, правовий статус адвокатури завжди був певним індикатором захищеності особистості і одним із показників, що свідчать про успіхи просування до правової держави та розвинутого громадянського суспільства [4].

Проте, навіть сьогодні деякі рудименти державного опікунства все ще зберігаються у багатьох країнах пострадянського простору. Певні ознаки такого контролю, особливо у частині комплектування адвокатури, контролю дисциплінарної практики, характерні і для західних демократій. Так, державні органи виконавчої та судової влади провідних країн Європейського Союзу мають, як правило, значні повноваження з контролю за формуванням адвокатської асоціації, її гонорарною та дисциплінарною практикою. У країнах ЄС цей контроль, зазвичай, має зовнішній характер і передбачає втручання держави у внутрішні справи органів адвокатського самоврядування [2].

Т. В. Вільчик визначає незалежність адвокатури як «певний стан балансу між інтересами даного інституту і держави, відповідно вищої конституційної цінності – забезпеченню прав людини, що дозволяє ефективно втілювати адвокатури її конституційні функції» [1, с. 63]. Разом з тим, на думку Т. В. Вільчик, оскільки адвокатура є невід'ємною частиною національної правової системи, то вона не може мати абсолютно незалежний та самостійний статус, функціонуючи в системі публічно-правового адміністрування держави.

Правовий статус адвоката у нашій державі визначається Конституцією України та чинним законодавством про адвокатуру. Відповідно до ст. 59 Конституції України, кожен має право на професійну правничу допомогу. Для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура – зазначається

у статті 131-2 Конституції України. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом [6].

Законом України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 року вперше було встановлено, що адвокатура України є добровільним професійним громадським об'єднанням, покликаним сприяти захисту прав, свобод та представляти законні інтереси громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, юридичних осіб, надавати їм іншу юридичну допомогу [8].

І. Є. Марочкін окреслює Закон України «Про адвокатуру» 1992 року як такий, що «значно розширив спектр професійних прав адвокатів, передбачив гарантії адвокатської діяльності, які передусім служать меті надання адвокатуві максимальних можливостей для захисту та представництва прав і законних інтересів громадян України. Вчений наголошував, що цей Закон докорінно змінив роль та місце адвокатури в суспільстві, закріпив підвалини діяльності цього найважливішого правозахисного інституту як дійсно незалежного. Закон України «Про адвокатуру» був першим Законом про адвокатську професію у пострадянському просторі, який заклав високий демократичний потенціал функціонування адвокатури способу захисту прав людини в публічно-правовому полі» [9, с. 186].

Водночас, відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року, «адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом» [11, ст. 2].

Нормативно-правовому регулюванню взаємовідносин адвокатури та держави в Україні присвячена ст. 5 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року, яка закріплює, що «адвокатура є незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб. Держава створює належні умови для діяльності адвокатури та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності» [11, ст. 5].

Для того, щоб охарактеризувати завдання та функції адвоката в адміністративних правовідносинах, варто звернутись до положень ч. 1 ст. 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в якій перераховано такі види адвокатської діяльності: «1) надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правовий супровід діяльності юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави; 2) складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; 3) представництво інтересів фізичних і юридичних осіб, держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в іноземних, міжнародних судових органах, якщо інше не встановлено законодавством іноземних держав, статутними документами міжнародних судових органів та інших міжнародних організацій або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та інші» [11, ст. 19].

Статтею 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачається кілька документів, за якими адвокат може діяти від імені клієнта в органах публічного адміністрування. Зокрема, його повноважен-

ня підтверджуються договором про надання правової допомоги, ордером або довіреністю. Перелічених документів цілком достатньо для реалізації завдань, передбачених взаємною домовленістю сторін.

Адвокати, в процесі реалізації взятих на себе зобов'язань, допомагають побудувати ефективну комунікацію з представниками органів державної влади або місцевого самоврядування, а також належний захист інтересів клієнтів з таких питань, як: 1) реєстрація речових прав (власності, володіння, тимчасового користування) на нерухоме майно - житлові та нежитлові будівлі, земельні ділянки, цілісні майнові комплекси; 2) перевірка відомостей про наявність заборон на відчуження майна; 3) реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, їх ліквідація, припинення підприємницької діяльності ФОП; 4) реєстрація змін до установчих документів юридичних осіб; 5) отримання виписок, витягів, відомостей з державних реєстрів в електронній та паперовій формі; 6) отримання дозволів на будівництво, реконструкцію, ведення інженерних, земельних, монтажних робіт; 7) отримання висновків екологічної експертизи; 8) юридичний супровід під час проходження оцінки майна; 9) супроводження перевірок державними органами; 10) допомога в оформленні документації по відкритим бюджетним закупівлям; 11) отримання довідок в органах державної влади, місцевого самоврядування; 12) взаємодія з податковою службою, митними, правоохоронними органами; 13) інші справи, при вирішенні яких є необхідність контактувати з державними і муніципальними установами, організаціями, підприємствами різних рівнів та з іншими суб'єктами адміністративних правовідносин.

Насамперед, суб'єктами адміністративних правовідносин вважаються органи держави, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, адміністрація підприємств, установ, організацій, громадські організації, діяльність яких регулюється нормами закону, а також інші недержавні структури. Завданням органів адвокатури в адміністративно-правовому полі може виступати, у передбачених законом випадках, надання безоплатного юридичного обслуговування окремих категорій громадян.

Згідно зі ст. 15 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, визначаються в якості суб'єктів надання безоплатної вторинної правової допомоги [12, ст. 15]. Отож, по суті надання кваліфікованої юридичної допомоги, пов'язаної зі здійсненням державою захисту прав і свобод людини й громадянина, відповідно до норм даного закону, перетворюється з права на обов'язок адвоката. Що, в свою чергу, створює необхідність надання відповідних державних гарантій для функціонування адвокатури в адміністративному апараті.

Конвенція про захист прав й основоположних свобод людини закріплює право людини (за нестачею достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника) одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя (п. 3 (с) ст. 6). При цьому, вказане положення тлумачиться законодавцем як позитивне право, тобто таке, для ефективної реалізації якого потребується активна підтримка з боку держави – законодавчої, організаційної, фінансової, тощо [5]. Дехто наполягає на думці, що держава як і колись, зберігає у своїх руках найважливіший важіль впливу на адвокатуру – економічний. Його дія може не лише обмежувати правові умови незалежності адвокатури, а й чи-

нить негативний вплив на рівень та якість правової допомоги. Виконуючи згадані позитивні зобов'язання, держава, безсумнівно, повинна володіти достатньо широким колом дискреційних повноважень щодо визначення порядку, способів, обсягів, форм забезпечення безоплатної правової допомоги. Більше того, держава, будучи відповідальною за якість правової допомоги, очевидно, має контролювати й кадровий склад та фаховий рівень адвокатів, що залучені у цей вид діяльності. Перефразовуючи відомий вираз – хто надає фінансування, той і визначає правила [7, с. 86].

Іншу думку висловлює С. В. Гончаренко, стверджуючи, що «таке втручання є правомірним та відповідним до європейських стандартів, але тільки при умові дотримання двох ключових стандартів: 1) втручання має бути таким, що повністю, без жодних «перегинів» відповідає поставленій меті – воно повинно слугувати виключно забезпеченню ефективної безоплатної правової допомоги; 2) втручання має бути пропорційним, тобто таким, що є мінімально необхідним для визначеної мети. Лише в таких вузьких межах держава вправі впливати й контролювати адвокатуру в царині надання безоплатної правової допомоги. В протилежному випадку, якщо держава під благородними гаслами вдається до дій, що обмежують суверенність адвокатури в більшому обсязі, ніж це мінімально необхідно для досягнення поставленої законної мети, – порушення фундаментальних принципів адвокатури неминуче [3, с. 14]. Тут можна лише додати, що наслідком такого втручання може бути не лише порушення вказаних принципів, а й конституційних прав особи, що користується адвокатською допомогою.

На сучасному етапі адвокатура, функціуючи в сфері публічних правовідносин, створює умови вільної комунікації суб'єктів адвокатської діяльності між собою та з органами державної влади, міжнародними організаціями, громадянським суспільством та його членами. Адвокат став тим зв'язуючим елементом у публічних відносинах, що налагоджує правильний напрямок для плідної співпраці та допомагає дійти компромісу всім суб'єктам адміністративно-правового регулювання. В свою чергу, забезпечення принципів такої взаємодії дозволить знайти баланс між інтересами інституту адвокатури та державними органами для ефективної реалізації основної конституційної функції – забезпечення прав людини.

Діяльність адвокатури і держави спрямована на єдину значиму мету – захист прав і свобод людини, а тому не може бути протиставлена одна іншій. Так, як і держава, адвокатура здійснює свою діяльність на підставі Конституції України, відповідно до якої вищою конституційною цінністю оголошені права та свободи людини, а їх захист – обов'язок держави. Тому відносини адвокатури та державної влади в суспільстві повинні носити рівноправний характер. Держава, яка визначає себе як правова, має бути зацікавлена у високій професійності інституту адвокатури. Держава повинна забезпечувати незалежність адвокатури і доступність юридичної допомоги; сприяти здійсненню заходів щодо підвищення кваліфікації адвокатів, вживати заходів щодо захисту адвокатів від переслідувань, необґрунтованих обмежень їх професійної діяльності, зауважує А. В. Кузьмінних [7, с. 128]. Саме тому держава мусить усіма способами сприяти та допомогати інституту адвокатури, але не контролювати його. Держава регулює діяльність адвокатури, видаючи закони і встановлюючи правила, за якими діє адвокат.

Висновки і пропозиції. Таким чином, слід зазначити, що адвокатура грає особливу роль в сфері публічних правовідносин та здійснює адміністративно-правовий захист прав і законних інтересів громадян. А взаємодія органів державної влади та адвокатури повинна здійснюватись на основі партнерства та об'єднання зусиль, в умовах побудови правової держави та громадянського суспільства в Україні.

Функціонування інституту адвокатури в Україні від початку свого зародження і до сучасності, дозволило сформувати цілий ряд вагомих змін на державницькому рівні. Це й впровадження незалежності адвокатської діяльності від виконавчої та судової гілок влади, забезпечення виконання фінансових зобов'язань державою відносно адвокатів, закріплення правових гарантій професійної діяльності адвокатів, впровадження представництва інтересів фізичних і юридичних осіб на рівні з державою та ін.

Список використаної літератури

1. Вільчик Т. Б. Адвокатура і держава: взаємодія в забезпеченні прав і законних інтересів громадян. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2014. № 10-1. С. 62-65.
2. Вільчик Т. Б. Системи органів адвокатського самоврядування в країнах Європейського Союзу: Італія, Німеччина, Франція. Право та інноваційне суспільство. 2015. № 2 (5). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/12/Vilchuk.pdf> (дата звернення: 12.01.2023).
3. Гончаренко С. В. Проблеми надання безоплатної правової допомоги. Короткий огляд новітніх тенденцій. Адвокат. 2011. № 11. С. 12-16.
4. Коваль К. Внутрішні стандарти адвокатури. Український адвокат. № 7 (83), липень 2013. URL: <http://k-z.com.ua/pravovoi-aktsent/30142-vnutrishni-standarti-advocatury>. (дата звернення: 12.01.2023).
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Прийнята 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 14.01.2023).
6. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Кузьмінних А. В. Роль інституту адвокатури в реалізації правозахисної функції громадянського суспільства: дис. ... канд. політ. наук. Одеса. 2008. 218 с.
8. Про адвокатуру: Закон України від 19 грудня 1992 року № 2887-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2887-12#Text> (дата звернення: 09.03.2023).
9. Марочкін І. Є., Сібільова Н. В., Тихий В. П. та ін. Організація судових та правоохоронних органів: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Харків: ТОВ «Одіссей». 2007. 528 с.
10. Подоляка А. М. Захист прав і свобод громадян засобами адвокатури. Форум права. 2009. № 1. С. 429-433.
11. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 09.03.2023).
12. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text> (дата звернення: 09.03.2023).
13. Резнік Г. М. До питання про конституційний зміст поняття «кваліфікована юридична допомога». Адвокат. 2007. № 4. 32 с.

References

---

1. Vilchik, T. B. (2014). Advocate and the state: interaction in ensuring the rights and legitimate interests of citizens. Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Jurisprudence. No. 10-1. P. 62-65 [in Ukrainian].
2. Vilchik, T. B. (2015). Systems of self-governing bodies of lawyers in the countries of the European Union: Italy, Germany, France. Law and innovative society. 2 (5). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/12/Vilchyk.pdf> (access date: 12.01.2023) [in Ukrainian].
3. Goncharenko S. V. (2011). Problems of providing free legal aid. A brief overview of the latest trends. Lawyer. No. 11. P. 12-16 [in Ukrainian].
4. Koval K. (2013). Internal standards of advocacy. Ukrainian lawyer. No. 7 (83), July 2013. URL: <http://k-z.com.ua/pravovoi-aktsent/30142-vnutrishni-standarti-advocaturi>. (date of application: 12.01.2023) [in Ukrainian].
5. Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. November 4, 1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (access date: January 14, 2023) [in Ukrainian].
6. Constitution of Ukraine dated June 28, 1996 p. Bulletin of the State of Ukraine, 1996. No. 30. Art. 141 [in Ukrainian].
7. Kuzminnykh A. V. (2008). The role of the legal profession in the implementation of the human rights function of civil society: diss. ... candidate flight. of science. Odesa. 218 p. [in Ukrainian].
8. On advocacy: Law of Ukraine dated December 19, 1992. No. 2887-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2887-12#Text> (date of application: 09.03.2023) [in Ukrainian].
9. Marochkin I. E., Sibileva N. V., Tyhiy V. P. and others (2007). Organization of judicial and law enforcement bodies: a textbook for students of legal specialties of higher educational institutions. Kharkiv: «Odyssey» LLC. 528 p. [in Ukrainian].
10. Podoliaka A. M. (2009). Protection of the rights and freedoms of citizens by means of advocacy. Law forum. No. 1. P. 429-433 [in Ukrainian].
11. On advocacy and advocacy: Law of Ukraine dated July 5, 2012. No. 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (date of application: 09.03.2023) [in Ukrainian].
12. On free legal aid: Law of Ukraine dated June 2, 2011. No. 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text> (date of application: 09.03.2023) [in Ukrainian].
13. Reznik H. M. (2007). On the question of the constitutional content of the concept of «qualified legal assistance». Lawyer. No. 4. 32 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.03.2023 р.

N. V. Ilieva, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: nv-ilieva@onu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-5710-1318

O. M. Kovalchuk, Lawyer, PhD Student
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: 7olegkvalchuk@gmail.com

THE ROLE OF LAWYERS IN THE SPHERE PUBLIC LEGAL RELATIONS

Summary

The article analyzes the role of advocacy and the functioning of advocacy in the system of public legal relations. The need to determine the appropriate role of the legal profession in the system of public legal relations is determined by the nature and development of the legal profession in the conditions of economic and political transformations taking place in the country, the intensification of political and legal life, and the emergence of new aspects of the life of society. The principled positions and evaluations made in the study are conditioned by modern theoretical views on advocacy as a non-state, independent, self-governing institution that aims to implement the constitutional guarantee of providing qualified legal assistance, court representation and protection. The performance of these functions requires establishing the status of sufficient autonomy of the bar, a certain level of its independence from state authorities, and the development of bar self-governance.

The relevance of the researched topic is that in the Ukrainian doctrine of administrative law, the approach to understanding the essence of public-law relations is changing and there is a need for its modernization, which would allow directing the activities of the subjects of power, during the performance of the functions assigned to them, in the direction maximum provision and promotion of the rights and freedoms of the citizen. It is the lawyer's activity and the lawyer's participation in public legal relations that are an important element in the system of protection of legal rights and freedoms of citizens. At the same time, in order to implement his human rights activities, the role of the lawyer himself in the field of public legal relations should be regulated by legislative norms.

The bar plays a significant role in the field of public legal relations and is designed to contribute to the protection of the legal interests of citizens, primarily of this society and the state, it plays a fundamental role in observing and establishing the rule of law and human rights and freedoms. This is a complex manifestation of both state and public interest, because it is thanks to the legal profession that the legal state truly fulfills its duty to ensure the rights and freedoms of its citizens. On the one hand, the activities of lawyers have a constitutionally determined and state-significant significance, and on the other hand, lawyers must be as independent as possible from the state in order to effectively protect citizens and legal entities from administrative arbitrariness. The bar, by its very nature, is a unique legal structure, the only organization that performs a public-legal function. On the contrary, the legal profession distances itself as much as possible from the state apparatus.

Keywords: lawyer, advocacy, public legal relations, public law, administrative law, state authorities, administrative legal relations.